

Nr. 130 / 23.04.2021

**Domnului Cristian Ghinea
Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene**

**Domnului Nechita-Adrian OROS
Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**

Ref: Alocarea financiară privind realizarea de îmbunătățiri funciare din cadrul PNRR

**Stimate domnule Ministru Cristian Ghinea,
Stimate domnule Ministru Nechita-Adrian Oros,**

Clubul Fermierilor Români pentru Agricultură Performantă își exprimă sprijinul privind repartizarea alocării financiare prognozate în propunerea transmisă de **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene** în luna aprilie către **autoritățile de la Bruxelles** pentru **realizarea de îmbunătățiri funciare la nivel național, ca măsură obligatorie pentru redresarea economiei naționale post COVID-19.**

Finanțarea prin PNRR a proiectului complex de modernizare și extindere a sistemului pentru o mai bună gestiune a apei la nivel național (inclusiv irigații, desecare) reprezintă o activitate care se încadrează deplin în condițiile stabilite de Comisia Europeană pentru asigurarea și creșterea rezilienței în agricultură, fapt confirmat prin analiza tuturor comunicărilor și clarificărilor făcute de reprezentanți din Direcțiile Generale ale Comisiei Europene și ai unor organizații europene reprezentând interesele fermierilor cu care cooperăm direct și conform cu scrisoarea comisarului pentru agricultură Janusz Wojciechowski (anexată).

Mai mult, în contextul discuțiilor recente privind neeligibilitatea finanțării irigațiilor prin PNRR, **reprezentanții de la Bruxelles ai asociațiilor europene cu care suntem în contact au confirmat că solicitările Comisiei Europene sunt pentru transmiterea în procesul de negociere a unor prezentări tehnico-financiare clare privind proiectul de gestiune a apei, dar nu de respingere a unui astfel de proiect, cu impact atât de mare asupra rezilienței și relansării economice.**

Prezentăm în continuare aspecte sintetice de consolidare a justificării **necesității finanțării prin PNRR a programului privind sistemele de gestiune a apei de importanță strategică pentru agricultură și mediu**, precum și elemente de susținere în ceea ce privește contribuția acestui program la creșterea rezilienței fermelor din România și relansarea economică a activității în sectorul agricol și nu numai.

În urma scrisorii transmise la începutul lunii februarie de **DG Agricultură din cadrul Comisiei Europene** către doamna **Céline Gauer (Coordonator Program de Redresare și Reziliență)** și domnul **Maarten Verwey (Director General al DG Afaceri Economice și Financiare)**, se evidențiază clar direcțiile care trebuie urmărite în propunerile privind reformele vizate în agricultură: **reducerea costurilor de producție pentru fermieri, îmbunătățirea gestionării solului și a calității apei, reducerea utilizării îngrășămintelor, pesticidelor și emisiilor de Gaze cu efect de seră (GES), îmbunătățirea biodiversității și crearea unui mediu mai sănătos.**

Îmbunătățirea calității solului, reducerea costurilor de producție pentru fermieri, diminuarea substanțelor chimice utilizate în agricultură și dezvoltarea biodiversității sunt acțiuni care se pot maximiza printr-o reformă care să vizeze **gestionarea eficientă a apei prin sisteme de irigații performante, adaptate nevoilor secolului XXI și prin investiții în amenajări hidroameliorative cu rol important în zona de desecare și drenaj.**

În acest sens, considerăm că **schimbările climatice tot mai evidente din ultima decadă, lipsa infrastructurii la nivelul îmbunătățirilor funciare și mai ales, criza COVID-19** conduc treptat către o criză alimentară care poate fi combătută prin intermediul unor **investiții adecvate în agricultura românească**. Agricultorii se confruntă cu provocări specifice mai ales în ceea ce privește infrastructura și dezvoltarea economică a zonelor rurale.

Spre exemplu, **Spania a propus în cadrul Programului Național de Redresare și Reziliență o reformă la nivelul unor direcții strategice, precum: (I) agenda urbană și rurală, lupta împotriva depopulării rurale și dezvoltarea agricolă; (II) infrastructuri și ecosisteme rezistente; etc.** Printre cele mai importante ponderi ale acestor investiții enumerăm **infrastructura și ecosisteme rezistente – 12,2 % și agenda urbană și rurală, lupta împotriva depopulării rurale și dezvoltarea agricolă – 16%.** Practic, **Spania urmărește dezvoltarea economică a țării pornind de la progresul infrastructurii la nivelul spațiului rural** pentru a putea oferi materii prime zonei antreprenoriale, cu scopul alinierii economiei la standardele dinaintea crizei COVID-19.

În ceea ce privește Grecia, această țară sudică a Europei vizează în cadrul Programului Național de Redresare și Reziliență 5 piloni importanți, după cum urmează: (I) digitalizare, (II) practici prietenoase cu mediul și zona agricolă și neagricolă, (III) extroversiune, (IV) fuziuni și achiziții pentru scalarea afacerilor, (V) inovație și cercetare. Practic, se urmărește **dezvoltarea zonei agricole utilizând practici prietenoase cu mediul, care, prin intermediul digitalizării, să poată dezvolta și afaceri cu caracter neagricol la nivelul spațiului rural.** Acest aspect va implica atât zona de cercetare și inovație, cât și scalarea mai multor afaceri din sectorul de procesare a materiei prime și a turismului.

În cazul Germaniei, una dintre țările cele mai dezvoltate la nivelul spațiului comunitar, situația schimbărilor climatice, a investiției în infrastructură și a tranziției verde au fost considerate de o importanță strategică la nivel național, aspect care se regăsește și în structurarea pilonilor Programului Național de Redresare și Reziliență, după cum urmează: (I) politica climatică și tranziția energetică, (II) digitalizarea economiei și a infrastructurii, (III) digitalizarea educației, (IV) consolidarea incluziunii sociale, (V) consolidarea unui sistem de sănătate rezistent la pandemii, (VI) administrația publică modernă și reducerea barierelor în calea investițiilor. Practic, **direcția acestei țări vizează investiții în infrastructura mai multor domenii concomitent, astfel încât depășirea crizei COVID-19 să nu lase urmări economice la nivelul vreunui sector de activitate.**

Franța, un alt stat important la nivel european, a structurat Programul Național de Redresare și Reziliență în trei mari direcții: (I) ecologie – 30 miliarde EURO, (II) competitivitate – 34 miliarde EURO și (III) coeziune – 36 miliarde EURO. În acest sens, observăm că **deși deține o infrastructură dezvoltată și adaptată nevoilor secolului XXI la nivelul agriculturii**, această țară **alocă aproximativ 2/3 din bugetul total al României aferent acestui program de finanțare către sectoare precum infrastructură și mobilitate verde, tehnologie verde, tranziția agricolă către zona ecologică, economie circulară și biodiversitate**. Toate acestea se pot realiza având la bază **o infrastructură de îmbunătățiri funciare adecvată**, aspect important către care **România tinde în viitorul apropiat, prin intermediul acestor finanțări europene**.

Conform **Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului de Instituire a Mecanismului de Redresare și Reziliență**, există o definiție clară privind **recomandările unor investiții care să vizeze sprijinul acordat obiectivelor privind schimbările climatice și a celor de mediu**. În acest sens, **Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale urmărește prin investiția în infrastructura la nivel național a principalelor canale de irigații oferirea către fermier a posibilității extinderii în cadrul propriei exploatații a unui sistem de alimentare cu apă, imperios necesar pentru îmbunătățirea calității solului, reducerea costurilor de producție pentru fermieri, diminuarea substanțelor chimice utilizate în agricultură și dezvoltarea biodiversității. Acțiunea acestor sisteme de irigații la nivel de fermier va fi condiționată de existența unor senzori care să monitorizeze nivelul de umiditate din sol, astfel încât această practică agricolă să poată fi încadrată în zona de agricultură de precizie, sector intens dezvoltat în restul țărilor membre ale Uniunii Europene**.

Asociația noastră vă pune la dispoziție **elemente de analiză a riscului (Anexa 1) și argumente privind importanța creșterii competitivității agriculturii românești prin modernizarea și extinderea amenajărilor hidroameliorative (Anexa 2)**, care susțin necesitatea, oportunitatea și beneficiile asigurării finanțării în cadrul PNRR a **îmbunătățirilor funciare privind sistemele de gestionare a apei din România**.

Prin expertiza de care dispune, Clubul Fermierilor Români rămâne la dispoziția Dvs. cu scopul realizării unei bune implementări a investițiilor care vizează dezvoltarea de îmbunătățiri funciare la nivel național, pentru a susține agricultura performantă din România.

Cu deosebită considerație,

Florian CIOLACU

Director executiv
Clubul Fermierilor Români pentru Agricultură Performantă

ANEXA 1: Elemente de analiză de risc

În privința **analizei de risc care vizează impactul investițiilor prin Programul Național de Redresare și Reziliență pentru gestiunea apei asupra rezilienței fermelor comerciale din agricultură**, enumerăm următoarele elemente:

- **Reziliența fermelor asigurată prin sisteme moderne de gestiune a apelor: determinantă pentru realizarea siguranței și securității alimentare a țării**

Evoluția prețurilor produselor agricole la nivel global, datorată efectelor generate de schimbările climatice (seceta și valuri de frig din SUA, seceta de toamnă și frigul aferent iernii din Rusia), **influența factorului politic asupra pieței cerealelor** (sistemele de protecție prin taxe de export aplicate materiilor prime din Rusia, protecția ucraineană asupra materiei prime de oleaginoase), **creșterea enormă a cererii și achizițiilor Chinei de materii prime agricole** (grâu, porumb și soia) constituie factori de care Uniunea Europeană și România trebuie să țină seama pentru asigurarea securității alimentare, care trebuie caucionată prin investițiile în sistemele de gestionare a apei, în speță irigațiile și desecarea.

Fără investițiile strategice în sistemele de gestiune a apei destinate agriculturii, **poziția României devine extrem de vulnerabilă** în mecanismele de piață care gestionează cererea-oferta de produse agricole la nivel mondial. Vulnerabilitatea României se transferă întregii Uniuni Europene pe dimensiunea de aprovizionare cu materie primă agricolă.

În perspectiva deja anunțată a unor recolte agricole de dimensiuni reduse la nivel regional (Marea Neagră), FAO insistă asupra măsurilor pentru evitarea intrării către o spirală negativă în ceea ce privește disponibilitatea și accesul la produse agroalimentare, evidențiind chiar perspectiva unui fenomen de **criză alimentară puternică = foamete**. Pentru România, investițiile în infrastructura de gestiune a apei asigură capacitatea pentru realizarea obiectivului principal al oricărei guvernări prezente sau viitoare a țării și siguranța alimentară a cetățenilor săi. Infrastructura de irigații și desecare-drenaj reprezintă baza acestui proces.

- **Creșterea rezilienței fermelor înseamnă creșterea producției naționale, a productivității și randamentelor în agricultură**

Sistemele funcționale și moderne de gestiune a apei permit creșterea producției la nivel național, asigurând totodată o predictibilitate sporită. Apa reprezintă condiția principală și ireductibilă în agricultură. Producția națională poate urca în următorii zece ani până la nivelul de 50.000.000 tone, față de aprox. 30.000.000 în prezent, într-un an normal. Totuși, condiția principală rămâne apa, deoarece fermierii români folosesc deja o tehnologie avansată în agricultură. Randamentele depind doar de apă, comparația la nivel de țări membre ale UE fiind sugestivă, statul nostru având de recuperat zeci de procente.

- **Creșterea rezilienței fermelor înseamnă protejarea investițiilor fermierilor în terenul agricol lucrat**

Sistemele de gestionare a apei reprezintă elemente de siguranță ale fermierilor, prin capacitatea de a **proteja investițiile în terenul agricol**, ca mijloc al producției agroalimentare. Investiția este inițială și anuală. Cea inițială constă în achiziția sau închirierea de la proprietarul de drept și necesită ulterior investiții anuale prin două categorii distincte de cheltuieli, fixe și variabile. Cele fixe sunt determinate de costurile cu tehnologia în fermă (utilaje, active fixe – spații de stocare etc.), iar cele variabile sunt cele care determină costurile de înființare a recoltelor (îngrașăminte, spectrul de produse pentru protecția culturilor, semințe și costurile cu energia, adică combustibili și energie electrică), costurile generate de angajații din fermă, costurile financiare atașate finanțării culturilor și a împrumuturilor pentru finanțarea activității în fermă.

- **Creșterea nivelului de reziliență a fermelor depinde de accesul predictibil la apă**

Gradul de reziliență a fermelor este ordonat de doi factori: producție și desfacere. Pentru a produce este nevoie de investiție primară și costuri asociate. Apa este o investiție primară, care generează reziliență fermei prin faptul că sporește producția și astfel profitul fermei.

Sectorul agro-alimentar este acum influențat de ceea ce se numește piața vremii/ **weather market**, la care contribuie efectele schimbărilor climatice, pierderea biodiversității, deșertificarea etc. Potențialul ca deșertificarea să se amplifice în România este serios, zona nisipurilor în extindere tot mai mare de la Dăbuleni fiind un exemplu relevant. Reziliența fermelor poate fi deci caucionată în elementul primar, apa, prin sistemele de irigații, restul sistemului fiind guvernabil (ciclul de producție și desfacere).

- **Uniunea Europeană este principala beneficiară a creșterii rezilienței fermelor din România, prin sisteme funcționale de gestiune a apei în agricultură**

Sistemele de gestionare a apei contribuie la siguranța alimentară a spațiului comunitar. Producția României de materie primă asigură o parte importantă din necesarul Uniunii de porumb și floarea-soarelui.

Țara noastră este efectiv unul dintre pilonii care deservește facilitățile europene în materie de procesare. Dacă ne referim la semințele de floarea-soarelui, suntem principalul furnizor pentru unitățile de procesare din Vestul Europei, Franța și Spania. Uniunea Europeană nu poate conta pe producția venită din Rusia și Ucraina, așa cum o face pe producția din România. În ceea ce privește cultura de porumb, prin producția internă susținem parte din importul anual al Uniunii, cotelat la 22-23 milioane de tone. Porumbul din alte destinații întregirează taxe de import, în timp ce produsul românesc este oferit fără adăugarea unor sume suplimentare. Astfel, **considerăm că sistemele de irigații contribuie în modul cel mai sănătos cu putință la securitatea alimentară a Uniunii prin creșterea producției, a productivității și asigurării necesarului de consum.**

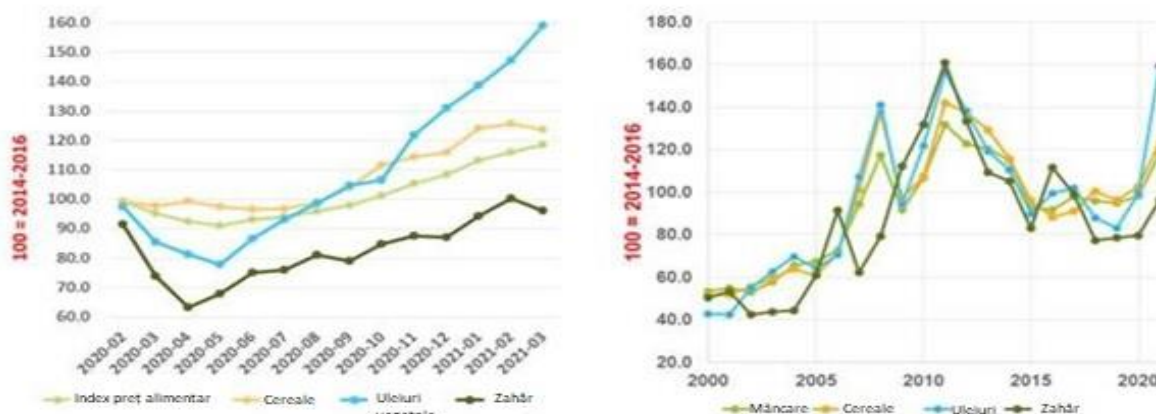
- **Sisteme nefuncționale de gestiune a apei (inclusiv irigații și desecare-drenaj) în agricultura românească – Ce înseamnă pentru România? Ce înseamnă pentru Uniunea Europeană?**

Țara noastră deține peste 2 milioane de hectare afectate de seceta pedologică instalată în România încă din toamna anului 2019. În acest context, zeci de mii de fermieri – antreprenori agricoli au fost puternic afectați de acest fenomen meteorologic.

Mai mult, **printr-un efect în cascadă, din cauza secetei, fermierii au înregistrat pierderi financiare care provin din datorii scadente, costuri financiare, penalizări contractuale și sume care vor fi recuperate în minim 4 ani dacă nu vor mai fi ani problematici.**

Pe de altă parte, ca un fenomen global al modului în care pierderea rezilienței fermelor agricole influențează piața globală, exemplificăm prin intermediul unei analize FAO efectele pandemiei asupra prețurilor.

Tabelul nr. 1: Impactul pandemiei asupra anumitor sectoare agroalimentare

Sursa: Analiză FAO

Graficul ilustrează creșterea prețurilor la uleiurile vegetale, în perioada februarie 2020 - aprilie 2021, înregistrând un plus de 105% la nivelul prețurilor de la începutul pandemiei. În acest sens, considerăm că atât argumentele evidențiate anterior, cât și anexa atașată care vizează importanța creșterii competitivității agriculturii românești prin modernizarea și extinderea amenajărilor hidroameliorative, reprezintă elemente importante pentru obținerea finanțării corespunzătoare investițiilor în zona de irigații și desecare-drenaj.

ANEXA 2: Importanța creșterii competitivității agriculturii românești prin modernizarea și extinderea amenajărilor hidroameliorative

Clubul Fermierilor Români, ca parte interesată de **creșterea competitivității agriculturii românești**, a identificat ca problemă majoră **lipsa gestionării eficiente a apei și necesitatea reabilitării, modernizării și extinderii amenajărilor hidroameliorative**. În acest sens, a demarat și finalizat prezenta sinteză a unui studiu care semnalează o serie de aspecte de interes, lansând astfel o provocare constructivă autorităților competente.

Organizația noastră a realizat acest studiu pentru a veni în întâmpinarea Guvernului României cu date tehnice privind situația actuală cu care se confruntă fermierii din zona Banatului și nu numai. Analizând sursele istorice și informațiile tehnice evaluate de-a lungul timpului, se desprinde concluzia că **această zonă a țării s-a născut din mlaștină și s-a dezvoltat cu eforturi mari făcute de generațiile trecute, dar se va reîntoarce în mlaștină dacă nu se vor găsi căile corespunzătoare de soluționare a problemelor de îmbunătățiri funciare**. Acestea reprezintă lucrări din tehnica construcțiilor care stabilesc un **echilibru între sol, apă, aer și culturile agricole, astfel încât productivitatea să fie optimă**. În acest sens, este necesară identificarea celor mai potrivite soluții de rezolvare a problemelor, care trebuie înțelese și recunoscute pentru realizarea unei agriculturi raționale cu protecția resurselor de apă și sol.

După anul 1989, alocarea de fonduri insuficiente pentru întreținerea amenajărilor de desecare și drenaj, multe dintre ele realizate la nivel tehnic și de cunoaștere al anilor 1970 – 1980, a determinat **reducerea severă a funcționalității lor, datorită colmatării canalelor, creșterii vegetației specifice zonelor umede, deteriorării construcțiilor hidrotehnice și stațiilor de pompare**. Consecințele acestei stări de fapt sunt amplificate, an de an, de evoluțiile climatice extreme, caracterizate de alternanța perioadelor cu exces și deficit de precipitații.

Efectele negative mai importante sunt:

- degradarea solurilor (compactare, sărăturare secundară, poluare și eroziune prin scurgere la suprafață etc);
- poluarea apelor de suprafață și freatice;
- imposibilitatea efectuării lucrărilor agricole la timp și în condiții optime;
- creșterea riscului de inundații;
- pierderi de producție, asociate cu pierderi de suprafață de cultură prin bălțiri;
- periclitarea sustenabilității activităților agricole din aceste zone.

În final, **efectele negative asupra agriculturii afectează calitatea vieții locuitorilor**, iar pe termen mediu și lung pot duce la reducerea drastică a suprafețelor cultivate.

Amenajările hidroameliorative au fost proiectate astfel încât să elimine apa în exces, gravitațional sau prin pompare, și să mențină nivelul apelor freatice la cote optime. Ridicarea nivelului apelor freatice peste anumite cote determină în perioade ploioase, **joncțiunea apei pluviale cu cea**

freatică favorizând levigarea îngrășămintelor, pesticidelor și erbicidelor în apele freatice. O amenajare de desecare și drenaj este constituită din construcții de captare, dirijare și evacuare a excesului de umiditate de pe suprafețele afectate în timp util, astfel încât perioada afectată de excesul de umiditate să fie una cât mai scurtă.

Excesul de apă afectează culturile agricole prin:

- întârzierea semănatului în primăvară;
- pierderi semnificative de culturi agricole și suprafețe prin bălțiri;
- favorizarea apariției unor boli specifice;
- înmulțirea buruienilor hidrofile;
- suprapunerea fenofazelor critice pentru apă a plantelor cu perioadele calde și secetoase;
- sistem radicular slab dezvoltat.

În același timp, excesul de apă care se scurge la suprafața solului, creează premisele unor diferite forme de eroziune, iar prin antrenarea particulelor de sol, substanțele chimice ajung în canale, pârauri și, în final, în râuri. În urma acestui fenomen, solul este afectat și rămâne sărăcit de substanțele nutritive necesare unei productivități optime, ceea ce contravine și scopului strategiei Farm-to-Fork care propune creșterea nutrienților în sol.

Concluzii privind efectele directe și grave asupra sustenabilității activității agricole în zonele afectate:

- degradarea solului;
- producții scăzute;
- costuri tehnologice suplimentare;
- poluarea suplimentară a solului și a apei;
- necesitatea supradotării cu utilaje agricole, pentru efectuarea lucrărilor agricole într-un timp cât mai scurt;
- poluarea suplimentară cu gaze cu efect de seră (metan și CO₂) prin creșterea consumului de carburant al utilajelor agricole.

Reabilitarea amenajărilor hidroameliorative și aducerea lor la parametrii optimi, funcțional proiectați, va contribui la o ameliorare semnificativă a calității solului, apei, precum și la o productivitate ridicată, posibilă a culturilor și astfel la asigurarea securității alimentare. Reabilitarea amenajărilor hidroameliorative se realizează cu ajutorul unor investiții semnificative de mare anvergură care constau în reparații capitale ale infrastructurii de canale: terțiare, secundare și principale, precum și a stațiilor de pompare aferente acestor sisteme. Acolo unde este cazul, este necesară modernizarea și re tehnologizarea stațiilor de pompare și modernizarea echipamentelor hidromecanice.

Factorii limitativi pentru producția agricolă (compactarea solurilor, excesul și deficitul de precipitații, sărăturarea secundară) necesită măsuri agrotehnice specifice cu puternic efect ecologic atât asupra solului, cât și a reducerii poluării apelor de suprafață și freatice:

- lucrări de prevenire a compactării secundare a solului;
- permeabilizarea solului prin lucrări de afânare adâncă;
- practicarea de asolamente ameliorative pentru mediu.

În contextul schimbărilor climatice, a alternanței perioadelor cu exces de precipitații cu cele de secetă, **este obligatorie o abordare integrată astfel încât să se reducă aportul de apă din zonele limitrofe mai înalte**, prin retenția lor în mici baraje, acumulări, urmând ca apa să fie utilizată pentru irigații în perioadele secetoase.

Exploatarea rațională a amenajărilor hidroameliorative, după reabilitarea și modernizarea lor, presupune câteva elemente tehnice și legislative:

- **introducerea tarifelor (taxelor) de IF conform legii 138/2004 pentru toți beneficiarii;**
- **susținerea financiară pentru plata taxelor de IF din fondurile de mediu.**

Proprietățile fizice și hidrofizice ale solului se modifică favorabil. Astfel, se constată creșterea porozității, îmbunătățirea structurii și a permeabilității. Ca urmare, crește capacitatea solului de a înmagazina apa în vederea satisfacerii necesităților plantelor în perioadele secetoase. Prin îmbunătățirea proprietăților solului este influențată favorabil și creșterea plantelor. Acestea își pot dezvolta un sistem radicular normal care să exploateze un volum mai mare de sol, acoperind mai ușor necesarul de apă și hrană al plantelor. Mai mult, eliminarea excesului de apă duce și la dispariția unor buruieni specifice (coada calului, roua cerului, rogoz, papură, trestie, pipirig etc.). În același timp se previne apariția unor boli și dăunători.

Funcționarea sistemelor hidroameliorative împreună cu o agrotehnică specifică, accentuează modificările favorabile menționate, având ca efect creșterea producției (amendare, fertilizare, arătură adâncă).

Prin intermediul lucrărilor hidroameliorative, se obțin sporuri mari de producție, ceea ce duce la o calitate sporită a producțiilor, o siguranță și o predictibilitate a acestora. Perspectiva unor producții considerabil mai mari poate constitui elemente de dezvoltare ale unui areal și creșterea calității vieții concomitent cu creșterea gradului de conștientizare a importanței protecției mediului al locuitorilor din acel areal.

Totodată, considerăm imperativă realizarea și îmbunătățirea, acolo unde este cazul, a **infrastructurii de irigații concomitent cu infrastructura de desecare**. Aceste aspecte reprezintă o problemă pe care România n-o mai poate amâna. **Diminuarea producției agricole din ultima perioadă, datorată lipsei de precipitații**, a condus la realizarea unui randament scăzut a celor mai importante culturi agricole la nivel național, mulți fermieri fiind în pragul falimentului. Întregul spațiu comunitar beneficiază în mod direct de o serie de produse agricole oferite de țara noastră, iar o diminuare a acestor produse agricole va conduce la o **instabilitate a securității alimentare europene**, un aspect extrem de important în această perioadă.

Mai mult, prezența mai multor surse de apă în apropierea principalelor zone agricole ale țării reprezintă un aspect important pe care trebuie să-l valorificăm în perioada următoare. Cu siguranță, conform unor discuții purtate cu Agenția Națională pentru Îmbunătățiri Funciare, realizarea unor investiții cu fondurile disponibile în cadrul **Planului Național de Redresare și Reziliență** se va realiza la cele mai noi standarde, utilizând ultimele tehnologii în domeniu, astfel încât impactul investiției să fie cel așteptat, adică **creșterea randamentului la hectar al culturilor agricole**. Totodată, prezența unei infrastructuri adecvate de irigații va conduce la posibilitatea realizării unui **sistem integrat de gestionare a apei**, care să poată fi utilizat și pentru dezvoltarea

zonei pomicole sau implementarea unor noi culturi agricole. În acest sens, enumerăm 5 aspecte importante care vizează rolul irigațiilor în Planul Național de Redresare și Reziliență:

- **protejează investiția și veniturile fermierilor;**
- **factor determinant al siguranței producției;**
- **creșterea productivității și producției naționale;**
- **creșterea rezilienței fermelor;**
- **contribuția la securitatea alimentară a Uniunii Europene – România fiind una dintre principalele state membre producătoare de cereale și oleaginoase.**

Protejează investiția și veniturile fermierilor

În fiecare hectar de pământ se investesc sume cuprinse între 550 - 750 de EURO, constând, în funcție de cultură, în lucrările de pregătire a patului germinativ, costurile cu angajații, amortizarea utilajelor, costurile cu semințele, îngrășămintele, spectrul de produse care au ca scop protecția culturilor, costurile de mecanizare cu însămânțarea, dispersia îngrășămintelor, precum și a menținerii culturilor în bune condiții prin produsele pentru protecția culturilor și operațiunea finală, recoltarea. În tot acest context de operațiuni cuantificate în costuri, **apa deține rolul suprem**. Fără apă, toate cele enumerate anterior, cuantificate în cifrele expuse mai jos, reprezintă doar pierderi. Aceste pierderi, după cum s-a observat în anul 2020, din cauza secetei, sunt extrem de greu de compensat, în unele cazuri chiar imposibil. Astfel, sistemele inteligente și eficiente de irigații permit protejarea investițiilor în vederea obținerii recoltelor.

Factor determinant al siguranței producției

Apa, prin refacerea sistemelor de irigații, este garantul unei productivități optime. În anul 2020, agricultura la nivel european, precum și în țările din nordul Africii și Orientul Mijlociu, a suferit din cauza secetei care a dus la producții mult reduse, care nu au putut acoperi investițiile în culturi. **Cererea care vine dinspre țările cu orientare preponderentă de importator nu a putut fi suplinită din cauza producțiilor scăzute în țările exportatoare**, din cauza secetei pedologice și, astfel, s-a declanșat o spirală a prețurilor produselor agro-alimentare. Pentru exemplificare, putem enumera prețuri ale anului 2019, comparativ cu 2020, la principalele mărfuri tranzacționate, după cum urmează:

Tabelul nr. 1: Prețurile la principale culturi în perioada 2019-2020

TIP CULTURĂ	PREȚ MAXIM PE TONĂ ÎN ANUL 2019 - EURO -	PREȚ MAXIM PE TONĂ ÎN ANUL 2020 - EURO -	DIFERENȚĂ - EURO -
GRÂU	178.00	241.00	63.00
PORUMB	156.00	214.00	58.00
SEMINȚE RAPIȚĂ	370.00	461.00	91.00
SEMINȚE FLOAREA-SOARELUI	285.12	549.59	264.46

Sursa: Analiza și statistica Clubului Fermierilor Români

Astfel, producția agricolă **națională** a înregistrat două șocuri foarte puternice:

1. **Creșterea prețurilor produselor** alimentare de bază precum pâinea și produsele de panificație, uleiurile vegetale și derivatele lor, care au afectat cetățenii cu venituri reduse.
2. **Nesiguranța legată de validitatea stocurilor și a produselor existente, seceta provocând reale probleme fermierilor**, cuantificarea acestora fiind incertă foarte multă vreme, care a generat temeri foarte serioase în privința asigurării securității alimentare.

În contextul problemelor create de producțiile reduse în Europa, este de notat decizia Rusiei de a impune taxe de export asupra materiei prime, cu scopul declarat de a stăvili inflația prețurilor la alimentele de bază, spre exemplu la grâu, pentru care Rusia este cel mai mare exportator, cu circa 42 milioane tone/an, dintr-o producție totală de 83 milioane tone, după cum urmează:

1. **Impunerea unei taxe de export de 50 euro/tonă**, în perioada 01.03.2021 – 30.06.2021.
2. Proiect de **taxă asupra recoltei noi de grâu**, o schemă de calcul cu o bază de cotație Port Rusia, ex Novorossysk, de 200 USD/tonă, iar tot ceea ce depășește această bază, taxându-se cu 70 %. În cazul de față, recolta nouă este cotate la 250 USD/tonă, ceea ce conduce la o taxă de 35 USD/tonă.

Așadar, **importanța sistemelor de irigații în Planul Național de Redresare și Reziliență este vitală**, ținând cont că disponibilitatea apei ar fi condus la diminuarea efectelor secetei și, implicit, a **inflației prețurilor și nesiguranța alimentară**.

Pentru exemplificare, înaintăm o analiză comparativă în ceea ce privește producția agricolă într-un an normal, 2019, versus anul 2020, la nivelul României

Tabelul nr. 2: Producția României în perioada 2019-2020

TIP CULTURĂ	ANUL 2019 - tone -	ANUL 2019 - tone -	DEFICIT - tone -
GRÂU	9,890,000.00	6,680,000.00	3,210,000.00
ORZ FURAJ	1,600,000.00	800,000.00	800,000.00
RAPIȚĂ	750,000.00	570,000.00	180,000.00
PORUMB	14,500,000.00	10,500,000.00	4,000,000.00
SEMINȚE DE FLOAREA SOARELUI	2,850,000.00	2,030,000.00	820,000.00
TOTAL	29,590,000.00	20,580,000.00	9,010,000.00

*Sursa: Analiza și statistica Clubului Fermierilor Români, conform cu datele USDA
(departamentul de stat pentru agricultură al SUA)*

Totodată, prezentăm un tabel care conține numărul de hectare calamitate total, la nivelul anului 2020, cu mențiunea că este inserată numai această categorie de 100 % calamitate.

Tabelul nr. 3: Suprafața de teren agricol supusă calamității totale în anul 2020.

TIP CULTURĂ	SUPRAFEȚE ÎNSĂMÂNȚATE (HA)	HECTARE CALAMITATE 100%
GRÂU	2,150,000.00	634,249.47
ORZ FURAJ	320,000.00	170,212.77
ORZOAICA BERE	140,000.00	63,829.79
RAPIȚĂ	750,000.00	68,000.00
PORUMB	2,550,000.00	400,000.00
SEMINȚE FLOAREA-SOARELUI	1,100,000.00	272,727.27
TOTAL	7,010,000.00	1,609,019.30

Sursa: Analiza și statistica Clubului Fermierilor Români, conform cu datele MADR.

Creșterea productivității și a producției naționalei

Apa, având un rol fundamental în ciclul agricol, crește în mod exponențial producția la nivel național prin productivitatea la hectar.

Astfel, comparăm efectele unui hectar irigat cu unul neirigat, la nivel de randament mediu în fermele tehnologizate. Am utilizat indicatori de producție europeni actuali, precum și o proiecție în ceea ce privește nivelul de producție și productivitate la un hectar irigat. De aceea, subliniem și prin acest argument importanța stabilirii unui sistem de irigații eficient la nivel național, România fiind firește o țară cu mare potențial agricol. În tabelul de mai jos, am inserat o analiză comparativă de producție, între țările cu productivitatea cea mai mare, limitându-ne doar la culturile de grâu și rapiță.

Tabelul nr. 4: Producția la grâu și rapiță în statele cele mai importante privind productivitatea acestor culturi

GRÂU	PRODUȚIE TONE/HA		RAPIȚĂ	PRODUȚIE TONE/HA	
	2019/2020	2020/2021		2019/2020	2020/2021
Germania	7.45	7.81	Germania	3.33	3.58
Belgia – Luxemburg	9.27	8.78	Belgia – Luxemburg	3.1	3.86
Danemarca	8.29	7.69	Danemarca	4.37	4.14
Franța	7.93	7.34	Franța	3.11	3.35
Țările de Jos	9.29	9.05	Țările de Jos	3.37	3.51
România	3.95	4.15	România	2.6	2.9
Bulgaria	4.98	5.31	Bulgaria	2.63	2.85

Sursa: Strategie Grains

Mai departe, am introdus un factor de raportare între o medie a celor mai productive țări și România, potențând nivelul la care ar putea ajunge datorită sistemelor de irigații, prin factor matematic aplicat la suprafețele plantate. Astfel, vom folosi în modelul matematic media țărilor din tabelul de mai sus, excluzând evident România și Bulgaria. Factorul de multiplicare îl vom numi *ratio*, adică productivitatea celor mai performante țări, raportat la nivelul României.

Tabelul nr. 5: Productivitatea celor mai importante țări europene, raportată la nivelul României.

ȚĂRI PERFORMANTE VS ROMÂNIA	RATIO	SUPRAFAȚĂ - HECTARE -	PRODUȚIA AN NORMAL - tone -	POTENȚIAL FAȚĂ DE RATIO - tone -
GRÂU	1.96	2,150,000.00	9,675,000.00	18,963,000.00
RAPIȚĂ	1.27	400,000.00	1,160,000.00	1,475,200.00
PORUMB	1.85	2,200,000.00	14,300,000.00	26,400,000.00
TOTAL			25,135,000.00	46,838,200.00

Sursa: Strategie Grains

Creșterea rezilienței fermelor

Anul 2020 ne-a arătat dimensiunea efectului lipsei apei din agricultura României și nu numai. Weather market a devenit principalul factor de risc în agricultură, iar impactul lor financiar asupra fermelor a fost dezastruos. Sistemele hidroameliorative (irigații, desecări sau mixte) sunt vitale pentru reziliența fermelor în contextul climatic de astăzi, unde încălzirea globală face ca riscul lipsei de apă să devină un factor iminent în fiecare sezon agricol.

Revenind la dimensiunea financiară a pierderilor asupra unei ferme, notăm:

- pierderea totală a valorii finanțate (sumele cheltuite cu înființarea unui hectar);
- pierderea totală a discounturilor acordate de firmele de distribuție pentru plata la termen a produselor;
- costurile financiare aplicate celor două componente menționate anterior, pentru neplata la termen;
- contravaloarea penalizărilor contractuale aplicate de către comercianți pentru neexecutarea contractelor de vânzare mărfuri;
- costurile financiare aplicate înființării recoltei anului următor: neavând venituri, această activitate este finanțată prin creditare.

Prezentăm mai jos un tabel care conține elementele impactului financiar asupra unui hectar, segregat, pe categorii de culturi.

Tabelul nr. 6: Elementele impactului financiar asupra unui hectar, la nivel de an secetos

Coloană	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ESTIMARE 30.11.2020	VENITURI ESTIMATE LA SEMĂNAT - RON -	COST INPUT 2019 - RON -	DEBIT FINANCIAR + LIPSĂ DISCOUNT 2019-2020 - RON -	TOTAL INPUT +DEBIT +VENITURI 2019-2020 - hectare -	COST INPUT+LIPSĂ DISCOUNT + COST FINANCIAR 2020-2021 - RON -	PENALIZĂRI TRADERI/ INTERMEDI ARI - hectare -	TOTAL DEBITE - OUG 148 + PENALIZARI CUMPARATORI / HA CALAMITAT 100% - hectare -	VENITURI 2020- 2021 - hectare -	BALANȚĂ 2020-2021 - hectare -	TIMP RECUPERAR E DEBIT SEZOANE - ani-
GRÂU	5,089.15	2,560.0	983.04	3,543.04	3,543.04	589.27	6,750.35	4,553.45	-2,196.90	1.48
RAPIȚĂ	6,267.69	2,650.0	1,017.60	3,667.60	3,667.60	1,607.10	7,940.30	6,106.98	-1,833.32	1.30
ORZ	5,132.98	2,400.0	921.60	3,321.60	3,321.60	603.88	6,335.08	4,529.10	-1,805.98	1.40
PORUMB	6,674.82	2,250.0	864.00	3,114.00	3,114.00	1,687.46	7,915.46	5,699.85	-2,215.61	1.39
FLOAREA- SOARELUI	7,175.00	2,400.0	921.60	3,321.60	3,321.60	2,152.50	8,795.70	6,027.00	-2,768.70	1.46

Sursa: Cercetarea Clubului Fermierilor Români, conform datelor furnizate de firmele de distribuție inputuri și firmele de trading

Tabelul anterior prezintă impactul secetei din punct de vedere financiar asupra fermelor, având următoarele elemente caracteristice:

- coloana 1: venituri potențiale estimate la semănat;
- coloana 2: costuri înființare sezon 2019;
- coloana 3: debitul financiar, adică dobânda credit neperformant și transferat pentru sezonul următor, plus anularea oricărui discount pentru inputuri, aproximativ 30%;
- coloana 4: suma costurilor de înființare, a debitelor din coloana 3 și a veniturilor (zero în cazul de față), referindu-ne la hectarele calamitate în proporție de 80 - 100%;
- coloana 5: costuri cu înființarea, lipsa discounturilor și costurile financiare pentru sezonul 2020-2021;
- coloana 6: penalizările aplicate de cumpărători, traderi/ intermediari/ nivel de producție la hectar;
- coloana 7: total debite 2019, penalizări cumpărători, debite estimate pentru înființare an 2020, minus prevederile OUG 148;
- coloana 8: venituri estimate pentru perioada 2020-2021 acordate tendințelor de preț pentru recolta nouă;
- coloana 9: balanța de venituri vs. debite totale;
- coloana 10: timp de recuperare a debitelor (minim 2 sezoane).

Conform informațiilor menționate mai sus, **creșterea rezilienței fermelor românești o considerăm de importanță vitală pentru agricultura românească**, implicând astfel necesitatea refacerii și modernizării (acolo unde este cazul) a sistemelor de irigații la nivel național.

Contribuția României la securitatea alimentară a Uniunii Europene – România fiind una din principalele state membre producătoare de cereale și oleaginoase.

Uniunea Europeană este un beneficiar major al producției românești de porumb și semințe de floarea-soarelui. În fiecare an, **importurile și comerțul intra-comunitar cu porumb depășesc 23 de milioane de tone**, o mare parte provenind din România, cu destinații tradiționale precum Spania, Grecia, Italia, Ungaria, Germania și Elveția. De asemenea, oleaginoasele românești, rapița și, în special, **semințele de floarea-soarelui alimentează unități de procesare din Franța, Germania, Olanda, Polonia, Ungaria și Bulgaria**. Ca importanță, România este considerată un furnizor de materie primă în formă brută, care ocupă locul întâi la producția de porumb, locul 3 la floarea-soarelui și locul 4 la producția de grâu din UE.

În argumentarea celor de mai sus, inserăm un extras din scrisoarea trimisă și semnată de către **Philippe Mitko, presedinte COCEREAL**, adresată **Comisarului European pentru agricultură, Janusz Wojciechowski**, în data de 18.09.2020. Acest extras relatează rolul major al României în cadrul UE, privind aprovizionarea cu materie primă brută.

„Așa cum a fost raportat în presă, perturbările sunt deja resimțite pe întregul lanț de aprovizionare cu produse agricole din Europa Centrală și de Est, datorită incertitudinii pe care această decizie a creat-o pentru operatorii din sectoarele alimentelor și furajelor. Într-adevăr, această zonă geografică este esențială pentru furnizarea de materii prime și ingrediente agricole în întreaga Europă și în țările terțe.

Din acest motiv, măsurile propuse de guvernul român vor avea un efect pe termen lung nu numai asupra agriculturii românești, ci și asupra întregului lanț de aprovizionare cu cereale din UE. Faptul că acordarea posibilității fermierilor de a nu-și respecta contractele poate duce la serioase dificultăți financiare pe tot parcursul lanțului de aprovizionare include chiar și falimentarea.”

Această intervenție la **comisarul european pentru agricultură** dovedește rolul României și necesitatea implicită a susținerii prin **Planul Național de Redresare și Reziliență a creării unei infrastructuri adecvate gestionării cât mai eficiente a apei.**

Problema majoră identificată de organizația noastră înglobează mai multe obiective de dezvoltare durabilă, după cum urmează: **Fără sărăcie, Foamete “zero”, Consum și producție responsabilă.** Încercând să ne adaptăm cerințelor impuse de standardele Uniunii Europene, considerăm imperios necesară și o reformă educațională de conștientizare la nivelul agriculturii, care să vizeze problemele semnalate: **lipsa gestionării eficiente a apei și necesitatea reabilitării, modernizării și extinderii amenajărilor hidroameliorative.** Toate acestea se află într-o strânsă legătură și urmăresc creșterea productivității, siguranța și securitatea alimentară, precum și realizarea unui cadru prielnic socio-economic.

România înregistrează, conform datelor preluate de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, o suprafață de teren arabil de aproximativ **8 milioane de hectare**, care este cultivată de aproximativ **12.310 fermieri**, cu suprafețe mai mari de 100 hectare, dintr-un total de 3.422.020 fermieri (incluzând toate categoriile de ferme vegetale). Totodată, considerăm că, simultan cu măsurile hidroameliorative, este necesară implementarea unui program național de coagulare a fermelor mici de subzistență în unități agricole mai mari, cu caracter comercial.

Dacă se vor avea în vedere **programe de sistematizare teritorială judicioasă** este posibil să se îmbunătățească structura factorilor de producție din România. Acest aspect indică faptul că realizarea unei reforme în zona agriculturii, prin intermediul fondurilor **Planului Național de Redresare și Reziliență**, va avea un impact favorabil asupra unei distribuții de forță de muncă în spațiul rural românesc, care va atrage tinerii din diaspora și va conduce la **repopularea zonei rurale.**